

บทบาทผู้นำสตรีจิตอาสากับการเสริมสร้างชุมชนสันติสุข:
กรณีศึกษาตำบลสวาย อำเภoprangku จังหวัดศรีสะเกษ
The Role of Female Volunteer Leaders in Strengthening Peace
Community: A Case Study of Sawai Subdistrict Community in
Prang Ku District, Srisaket Province

กัญญาภัทร มณีล้ำ
Kanyaphat Maneelam^๑

Received: June 06, 2024

Revised: June 21, 2024

Accepted: December 21, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอการถอดบทเรียนบทบาทของผู้นำสตรีจิตอาสา ตำบลสวาย อำเภoprangku จังหวัดศรีสะเกษ ในการเสริมสร้างชุมชนสันติสุข ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มผู้นำท้องถิ่น ตำบลสวายที่ไม่ใช่สตรี จำนวน ๑๐ คน และกลุ่มผู้นำท้องถิ่นที่เป็นสตรี จำนวน ๒๐ คน รวม ๓๐ คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยอุปนัยวิธี ผลการวิจัยพบว่าสตรีจิตอาสาตำบลสวาย เริ่มจากการรวมกลุ่มที่หลากหลายในตำแหน่งหน้าที่ ถ้อยทีถ้อยอาศัยให้เกียรติกัน สร้างความรู้ พัฒนาสาธารณสุข สร้างความเข้มแข็งเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว และชุมชน ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ คือ การเสียสละแรงกาย แรงใจ การใช้ปัญญาเพื่อช่วยเหลือให้ผู้อื่นให้พ้นจากทุกข์ เกิดความสามัคคี โดยมีเป้าหมาย ดังนี้คือ ๑) ให้ความรู้ สร้างทักษะ ช่วยเหลือแบ่งปันเสียสละโดยไม่หวังผลตอบแทน ๒) ลดปัญหาความขัดแย้ง ให้ความเคารพกันซึ่งกัน ๓) ทำงานเพื่อส่วนรวม ทำด้วยความเต็มใจ ๔) มีกิจกรรมจิตอาสาช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ ร่วมกันแก้ปัญหาเพื่อประโยชน์สุขส่วนรวม

คำสำคัญ : บทบาทผู้นำสตรี; จิตอาสา; การเสริมสร้าง; ชุมชนสันติสุข

^๑ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Master of Arts Program in Peace Studies, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand. Email: kanyaphat6258@gmail.com

Abstract

The objectives of this research to present lessons learned from the role of women volunteer leaders in Sawai Subdistrict. Prang Ku District Sisaket Province. in strengthening the peaceful community Use a qualitative research format. By in-depth interview with key informants, divided into ๒ groups: a group of ๑๐ non-female Swai Tee subdistrict local leaders and a group of ๒๐ women local leaders, totaling ๒๐ people. Data were analyzed using inductive methods. The research results found that Women volunteers in Sawai Subdistrict It starts with gathering a diverse group of people in different positions. Talk and respect each other, create knowledge, and develop public health. Establishment of civil defense volunteers Build strength to reduce conflicts in families and communities according to the ๔ Sangha Vatthu principles: sacrificing physical and mental strength, using wisdom to help others escape suffering. It can also capture people's hearts and make those they live with happy. Unity The goals are as follows: ๑) provide knowledge and build skills to adapt to the times Help, share, sacrifice without expecting anything in return. ๒) Reduce conflict problems. Respect each other with sincerity. ๓) Work for the common good. There is unity and unity. Do it with your whole heart, including physical strength, mental strength, and financial strength according to your ability. ๔) Have volunteer activities to help regularly. Work without taking advantage of each other and work together to solve problems for the common good.

Keywords: Women leadership roles, Volunteer, Leadership, Strengthening, Peace community

๑. บทนำ

สังคมไทยในอดีตส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญต่อบทบาทของสตรีทั้งในด้านการศึกษา การทำงาน รวมถึงบทบาทความเป็นผู้นำในสังคม แต่ปัจจุบันด้วยบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และการศึกษาสมัยใหม่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย ทำให้สตรีมีโอกาสด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง และไม่ได้มีบทบาทเพียงการเป็นภรรยาหรือมารดาอีกต่อไป แต่สามารถพัฒนาตนเองเป็นผู้นำครอบครัวในชุมชน องค์กร สังคม จนถึงการเป็นผู้นำที่ได้รับการยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ ดังจะเห็นได้จากบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน มีจำนวนสตรีที่เป็นหัวหน้า

ครัวเรือน เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง^๒ และมีการจัดตั้งองค์กรผู้หญิง การรวมตัวกันที่มีลักษณะ ของความเป็นพลวัต (Dynamic) ซึ่งองค์กรผู้หญิงมีพัฒนาการแบบเชี่ยวชาญลงลึก ขณะเดียวกันก็แผ่ ขยายความร่วมมือ เป็นเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านโครงสร้างทาง การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม^๓ กล่าวได้ว่า สตรีในสังคมไทยสามารถได้รับการ ยอมรับในฐานะความเป็นผู้นำหากได้รับการพัฒนาและมีการรวมกลุ่มสตรีที่เข้มแข็ง

บทบาทความเป็นผู้นำของสตรีจึงเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคม ที่มีแนวโน้มขึ้นใน การพัฒนาก้าวหน้าไปได้ระดับหนึ่ง มีผลการศึกษาถึงบทบาทผู้นำสตรีทางการเมืองทางภาคอีสาน พบว่า ผู้นำสตรีต้องมีศักยภาพในตนเองที่สามารถ ทำให้บุคคลอื่นเชื่อฟังยอมรับ ปฏิบัติตาม มี พื้นฐานมาจากความเข้มแข็งสมบูรณ์ทางกายให้ ความรู้สึกรอคอย ความแข็งแรง สมบูรณ์ทางจิตใจ ให้รู้สึกอดทน ซึ่งต้องมีพลังความรู้ ทักษะ ความชำนาญวิชาชีพ บุคลิกภาพและปัจจัยทางสังคมที่ จะทำให้เกิดพลังแห่งความสามารถ ให้สัมฤทธิ์ผล และสามารถควบคุมพฤติกรรมคนอื่นได้ทั้งโดย ทางตรงและโดยทางอ้อมอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถสร้างคน และใช้สมัครพรรคพวก หรือบริวารโน้มน้าวให้ทำตาม ความต้องการของตนได้ การได้เป็นผู้นำส่วนหนึ่งก็เพราะสร้าง บารมีและสั่งสมคุณงามความดีไว้ให้มากนั่นเอง^๔ นอกจากนี้ยังมีอีกผลการศึกษา พบว่า บทบาท การทำหน้าที่ผู้นำสตรีจิตอาสา คือ การที่สตรีมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เป็นความรับผิดชอบที่ตนมี อยู่ ตลอดจนมีคุณธรรมจริยธรรมซึ่งอยู่ในจิตใจและส่งผลสู่การกระทำภายนอก และกลายเป็น ความรู้สึก นึกคิดของตนจนเป็นจิตใต้สำนึกภายในของสตรีคนนั้น ๆ มีความเอื้ออิมใจและมีความ สุขจากการได้เป็นผู้ให้ ผู้เสียสละ ลักษณะที่สำคัญของผู้นำสตรีจิตอาสา ต้องมีคุณลักษณะ ทางจิตใจที่มองเห็นคุณค่า หรือการให้ คุณค่าแก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งต่าง ๆ ที่เป็น สิ่งสาธารณะ องค์กรประกอบที่สะท้อนของผู้นำสตรีจิตอาสา มี ๑ ประการ คือ ๑) การช่วยเหลือ ผู้อื่น ได้แก่ การช่วยแนะนำสิ่งที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่น การอำนวยความสะดวก สะดวกให้กับผู้อื่น และการ แบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น ๒) การเสียสละต่อสังคม ได้แก่ การสละเงิน แรงกาย เพื่อ ผู้อื่นและ สังคม และการสละเวลาและการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ๓) ความมุ่งมั่นพัฒนาสังคม ได้แก่ การสนใจในปัญหาและการเปลี่ยนแปลงพร้อมทั้งเสนอความคิดที่จะพัฒนาสังคมและการ

^๒ ัญญธรร บัญญภัย และคณะ, “สตรีในการพัฒนาสังคม”, วารสารการศึกษาและการ พัฒนาสังคม, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๒ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๓): ๒๙๑-๓๐๑.

^๓ อรุณี กาสยานนท์, สตรีกับการพัฒนามนุษย์ในบริบทโลก, เอกสารการสอนชุดวิชา การ พัฒนามนุษย์ในบริบทโลก หน่วยที่ ๖, (พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ๒๕๔๖), หน้า ๓๕.

^๔ ชญากรณ จันทะพอง, “บทบาทผู้นำสตรีทางการเมืองในภาคอีสาน”, วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชนิเวศน์, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๕ (กันยายน-ตุลาคม ๒๕๖๕), ๘๕-๘๖.

ร่วมพัฒนา กิจกรรมการเสริมสร้างจิตอาสา เพื่อสังคมอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย^๕ สอดคล้องกับ จิตรา แสงวัฒนาภักษ์ และคณะ กล่าวถึง บทบาทการเป็นผู้นำสตรีต้องมีจิตใจที่เอื้อต่องานสาธารณะประโยชน์เพื่อตอบโจทย์สังคมในปัจจุบัน^๖

กล่าวได้ว่า ความเป็นผู้นำสตรีสัมพันธ์กับความเป็นจิตอาสาทำงานเพื่อชุมชนและเสริมสร้างสังคมสันติสุข โดยมีแนวปฏิบัติที่มาจากหลักคำสอนทางศาสนา การทำงานของผู้นำสตรีด้านจิตอาสา จำเป็นต้องมีการฝึกทักษะหลายๆ ด้าน เช่น ด้านจิตใจ เป็นต้น ซึ่งต้องพร้อมที่จะรับทำงานอาสาเพื่อประโยชน์สุขต่อผู้อื่น หรือเพื่อส่วนรวม ทำด้วยความเต็มใจ โดยการนำหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนา ได้แก่ หลักสังคหวัตถุ ๔ คือ (๑) ทาน (การให้) (๒) เปยยวัชชะ (วาจาเป็นที่รัก) (๓) อตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) (๔) สมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) ^๗ เป็นหลักปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา ที่สร้างการยึดเหนี่ยวเพื่อนมนุษย์ให้รักใคร่และปรองดองกัน จัดว่าเป็นเครื่องผูกใจคน และสามารถนำพาสังคมให้เกิดสันติสุขได้การทำงานด้วยลักษณะดังกล่าวต้องทำด้วยสติ คือ มีความ รู้ตัว การใคร่ครวญรอบคอบระมัดระวัง ทั้งส่วนการควบคุมตนเองและการรู้จักสังคมบุคคลที่เราเข้าไปเกี่ยวข้อง ที่จะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับเหตุการณ์หรือบริบทสังคมหรือบุคคลนั้นๆ^๘

สำหรับผู้นำสตรีของ ตำบลสวาย อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา เดิมมีบริบทของสังคมที่มุ่งเน้นให้ชายเป็นใหญ่และขาดการยอมรับในบทบาทฐานะผู้นำของสตรี แต่ปัจจุบันสตรีได้รับการศึกษาและพัฒนาตนเองสามารถเป็นแกนนำชุมชนและมีพลังอาสาในการช่วยเหลือชุมชนให้เกิดสันติสุข มีกลุ่มเครือข่ายของสตรีที่เข้มแข็ง และมีความก้าวหน้าในงานอย่างเท่าเทียมกับบุรุษ อีกทั้งผู้หญิงในตำบลสวายยังเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น และไม่หยุดพัฒนาเพื่อให้ตนเองได้เข้าไปมีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบายและแก้ไขปัญหาในพื้นที่ตำบลสวายให้ดียิ่งขึ้น บทบาทเด่นของผู้นำสตรีตำบลสวาย คือ การทำงานเป็นจิตอาสาและรวมพลังขับเคลื่อนให้ชุมชนเกิดการพัฒนาและสร้างสันติสุขในชุมชน ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา

^๕ ธรรมนูญการ ศรีบริบูรณ์, “การพัฒนาแบบเชิงสาเหตุจิตอาสาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา**, (ครุศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐), บทคัดย่อ.

^๖ จิตรา แสงวัฒนาภักษ์ และคณะ, “กระบวนการพัฒนาผู้นำสตรีด้านจิตอาสาเพื่อดูแลผู้สูงวัยที่มีภาวะพึ่งพิง ศึกษากรณีตำบลสวาย อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา”, **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร** ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๖๓): ๘๙๗-๙๑๐.

^๗ จิตรา แสงวัฒนาภักษ์ และคณะ, “กระบวนการพัฒนาผู้นำสตรีด้านจิตอาสาเพื่อดูแลผู้สูงวัยที่มีภาวะพึ่งพิง ศึกษากรณีตำบลสวาย อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา”, **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร** ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๖๓): ๘๙๗-๙๑๐.

^๘ เรื่องเดียวกัน

ผู้นำสตรีจิตอาสาของสตรี ตำบลสวาย โดยนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเป็นกรอบในการศึกษาถอดบทเรียน โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า นอกจากจะเป็นการนำเสนอเพื่อให้สังคมหรือผู้สนใจได้เห็นมิติของพลังสตรีในฐานะผู้นำที่มีใจอาสาแล้ว ยังทำให้ทราบถึงแนวทางในการยกระดับศักยภาพสตรีของผู้นำสตรีตำบลสวาย ตลอดจนสามารถขยายผลนำไปสู่การใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพสตรีให้เป็นผู้นำจิตอาสาที่เสียสละ เพื่อสร้างสังคมและชุมชนให้เกิดสันติสุข

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อนำเสนอการถอดบทเรียนบทบาทของผู้นำสตรีจิตอาสาตำบลสวาย อำเภอปรังค์กู จังหวัดศรีสะเกษ ในการเสริมสร้างชุมชนสันติสุข

๓. วิธีดำเนินการวิจัย/รูปแบบการวิจัย/ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบภาคสนามโดยสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีวิธีการดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับบทบาทผู้นำสตรี แนวคิดเกี่ยวกับจิตอาสา แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง หลักพุทธธรรมสำหรับการสร้างสันติสุข เพื่อนำมาใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดและเครื่องมือวิจัย

ขั้นตอนที่ ๒ การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งมีโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purpose sampling) โดยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อให้ตอบวัตถุประสงค์การวิจัย เป็นกลุ่มผู้นำท้องถิ่นตำบลสวายที่ไม่ใช่สตรี จำนวน ๑๐ ท่าน และกลุ่มผู้นำท้องถิ่นที่เป็นสตรีตำบลสวาย จำนวน ๒๐ ท่าน รวม ๓๐ ท่าน

ขั้นตอนที่ ๓ กระบวนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ หากคุณภาพเครื่องมือโดยตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) มีการวิเคราะห์ความตรงทางด้านเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistence : IOC) เชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๓ ท่าน

ขั้นตอนที่ ๔ การรวบรวมข้อมูล ๑) จัดระเบียบข้อมูล โดยรวบรวมข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาภาคสนาม เมื่อเห็นว่าข้อมูลมีมากพอ นำมาจัดตามประเภทของข้อมูล เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มสตรีจิตอาสาตำบลสวาย อำเภอปรังค์กู จังหวัดศรีสะเกษ ๒) การให้รหัสของข้อมูล (Coding) คือ การนำข้อมูลที่จัดระเบียบมาวิเคราะห์กำหนดหมวดคำ หรือวลี หรือข้อความที่เป็นมโนทัศน์แทนข้อมูลชุดดังกล่าว ๓) สร้างข้อสรุปชั่วคราว คือ การสรุปเชื่อมโยงดัชนีคำหลักเข้าด้วยกันหลังจากผ่านกระบวนการกำหนดรหัสข้อมูลแล้ว โดยเขียนเป็นประโยคข้อความที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำหลัก เป็นการลดทอนข้อมูลที่รวบรวมไว้ เพื่อสร้างข้อสรุปผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ ๕ การสรุปผลการวิจัยด้วยอุปนัยวิธีและนำเสนอข้อมูลด้วยพรรณนาโวหาร

๔. ผลการวิจัย

สภาพบริบทของผู้นำสตรี ตำบลสวาย อำเภอปราสาท จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มสตรีจิตอาสาตำบลสวาย เริ่มจากการรวมกลุ่มกันของสตรีที่มีความหลากหลายในตำแหน่งหน้าที่การทำงานในชุมชน ทั้งที่เป็นผู้นำชุมชนในส่วนท้องที่และท้องถิ่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ผู้นำกลุ่มกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี รวมถึงจิตอาสาที่เป็นผู้ใกล้ชิดข้อพิพาทภาคประชาชน สตรีเหล่านี้ได้ร่วมงานกันจนทำให้เกิดความคุ้นเคย และนำไปสู่การตั้งกลุ่มที่เรียกตนเองว่า สตรีจิตอาสาของตำบลสวาย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ จนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้แรงบันดาลใจของการตั้งกลุ่ม เกิดจากสตรีแต่ละคนต่างมีบทบาทหน้าที่ของตนในแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งตำบลสวายครอบคลุมพื้นที่ ๑๐ หมู่ ประกอบด้วย หมู่ ๑ บ้านสวาย หมู่ ๒ บ้านแสนแก้ว หมู่ ๓ บ้านขาม หมู่ ๔ บ้านทับซอน หมู่ ๕ บ้านท่าคายนาง หมู่ ๖ บ้านกระโพธิ์น้อย หมู่ ๗ บ้านไผ่ หมู่ ๘ บ้านสนธิ หมู่ ๙ บ้านขามเหนือ หมู่ ๑๐ บ้านน้ำอ้อม ทั้งนี้บริบทของตำบลสวายทั้ง ๑๐ หมู่ มีลักษณะของชาติพันธุ์ ทั้งชาติพันธุ์ลาว เขมร กูย แต่สามารถอยู่รวมกันได้อย่างสันติสุข

อย่างไรก็ตามในการทำงานชุมชน แต่ละหมู่บ้านต่างมีประเด็นปัญหาที่เหมือนกัน และบางอย่างที่แตกต่างกันตามบริบท สตรีจิตอาสาเหล่านี้เป็นเพียงพลังสตรีเล็กๆ ในพื้นที่ของตน ดังนั้นการทำงานให้เกิดพลังและการขับเคลื่อน การรวมกลุ่มกันจึงเป็นวิธีการที่ทำให้สตรีจิตอาสา มีความชัดเจนในการสื่อสารทำงานเชิงพื้นที่และได้รับการยอมรับ เนื่องจากการทำงานเป็นทีมโดยไม่เลือกปฏิบัติว่าเป็นพื้นที่ของใคร เมื่อหมู่บ้านไหนประสบปัญหา หรือต้องการความช่วยเหลือ สตรีจิตอาสาเหล่านี้จะจัดสรรเวลาและพร้อมที่จะช่วยเหลือกันและกันอย่างเต็มที่ ปัจจุบันกลุ่มสตรีจิตอาสาของตำบลสวาย ได้รับการยอมรับในวงกว้าง หลายหน่วยงานภาครัฐ การศึกษา และเอกชน เมื่อต้องการพัฒนาเชิงพื้นที่ก็จะประสานติดต่อกลุ่มสตรีจิตอาสาให้มาเป็นผู้เชื่อมโยงประสานเพื่อทำให้กระบวนการทำงานเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง

ผู้นำสตรีจิตอาสาตำบลสวายเป็นผู้มีความสามารถ ต้องการเป็นคนหนึ่งที่ประสบความสำเร็จในการเป็นผู้นำทั้งทางด้านการเมือง และด้านการศึกษา บนเส้นทางสู่ความสำเร็จ แม้เป้าหมายที่ใฝ่ฝันของใครหลายคน อาจบังเอิญเหมือนกัน แต่นั่นไม่ได้หมายความว่า หนทางที่ก้าวเดินจะต้องอย่างก้าวร้าวรอยคนอื่นเสมอไป สตรีที่เป็นผู้นำย่อมต้องการให้ผู้อื่นทำตามความต้องการของตนเอง แสดงถึงบุญบารมีความสามารถสั่งการผู้อื่นได้ ซึ่งเกิดขึ้นโดยความสามารถ มีการศึกษาสูง มีจิตใจที่มั่นคงเด็ดเดี่ยว เชื่อมั่นในตัวเองสูง มีบุคลิกลักษณะที่ดี แต่งกายดีมีฐานกล้าแสดงออก รู้จักกาลเทศะ และโอกาสอันควร มีความกระตือรือร้นมีความอดทนสูงต่อความตึงเครียด มีพลังในการนึกคิดมีจินตนาการสร้างสรรค์ใหม่ๆที่สามารถเป็นจริงได้ นอกจากนั้นบทบาทในการทำงาน ต้องมี ความสามารถในการแก้ไขปัญหาสังคม มีวิธีคิดแบบตาข่ายรอบด้านเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

บทบาทของผู้นำสตรีจิตอาสาตำบลสวาย อำเภอปราสาท จังหวัดศรีสะเกษ ในการเสริมสร้างชุมชนสันติสุขตามหลักพุทธสันติวิธี คือ สังคหัตถ์ ๔ ประกอบด้วย การให้ การใช้

วาทะที่ดี การทำตนเป็นประโยชน์ และการวางตนเสมอต้นเสมอปลาย ซึ่งคุณสมบัตินี้จึงส่งผลให้สังคหวัตถุ ๔ มีความหมายในแง่ของเครื่องมือสร้างสันติสุขให้กับชุมชนและสังคม โดยผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. ผู้นำสตรีจิตอาสากับการให้เพื่อเสริมสร้างชุมชนสันติสุขด้านกายภาพ กล่าวได้ว่าแม้กลุ่มผู้นำสตรีจิตอาสาจะยังมีปัญหาและอุปสรรค และสิ่งที่ต้องการพัฒนาเพื่อเติมเต็มศักยภาพและเกื้อหนุนด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจครัวเรือน แต่อย่างไรก็ตามไม่ได้ทำให้บทบาทและหน้าที่ของกลุ่มผู้นำสตรีจิตอาสาทำงานในฐานะผู้ให้กับชุมชนและสังคมน้อยลง ผู้วิจัยสามารถสรุปการเป็นผู้ให้ของกลุ่มผู้นำสตรีจิตอาสา ๓ ให้ คือ ให้ความรู้เพื่อสร้างโอกาสให้การเอาใจใส่ช่วยเหลือยามเดือดร้อน ให้การส่งเสริมทำนุบำรุง ศาสนาและวัฒนธรรม

ให้ความรู้และสร้างโอกาส กล่าวคือ ผู้นำสตรีจิตอาสาตำบลสวายตระหนักถึงผลของกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายให้สตรีได้เล็งเห็นความสำคัญของการสร้างสรค์องค์ความรู้เพื่อพัฒนาสติปัญญา และพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เกิดความรู้ ทักษะ ทำความเข้าใจสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลง เพิ่มโอกาสให้กับตนเองมีความก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน ด้วยการให้โอกาสเพื่อเพิ่มความรู้และมีประสบการณ์ให้คำแนะนำผู้อื่นได้ คอยให้ความช่วยเหลือในเรื่องของการประสานงานเกี่ยวกับความต้องการประโยชน์ที่จำเป็นของชุมชน

ให้การเอาใจใส่ช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อยามเดือดร้อน ดังจะเห็นได้จากกลุ่มสตรีตำบลสวายมีน้ำใจมีความจริงใจ เห็นอกเห็นใจ เห็นคุณค่าของผู้อื่น ช่วยเหลือผู้ที่มีความทุกข์หรือกำลังประสบปัญหาความเดือดร้อนต่างๆ ในชุมชนให้สิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภคกับผู้ยากไร้บริจาคเงินสร้างบ้านให้ผู้สูงอายุที่มีที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง แบ่งปันช่วยเหลือเกื้อกูลกันเสียสละช่วยเหลือโดยไม่หวังผลตอบแทน อีกทั้งยังมีการระดมทุนการบริจาคทุกครั้งหากมีการขอความช่วยเหลือจากผู้ยากไร้สงเคราะห์ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยการแบ่งปันสิ่งของให้แก่ผู้ที่ยากแค้นและเดือดร้อนนอกจากออกสำรวจภาคครัวเรือนในตำบลสวายในการช่วยเหลือต่างๆ สำหรับผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนแล้ว ยังให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาแก่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากเรื่องต่าง ๆ ในเขตตำบลได้

ให้การส่งเสริมทำนุบำรุง ศาสนาและวัฒนธรรม สตรีตำบลสวายเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรม อาทิเช่นกิจกรรมการอนุรักษ์ ส่งเสริม สืบสาน และเผยแพร่วัฒนธรรมให้แก่ชุมชนในรูปแบบประเพณีท้องถิ่นได้แก่ ๑) กิจกรรมการนุ่งผ้าไทยใส่บาตร ๒) กิจกรรมบุญข้าวจี ๓) กิจกรรมบุญข้าวสารท ๔) กิจกรรมบุญมหาสังฆทาน และ ๕) กิจกรรมบุญทอดกฐินเสียสละแบ่งปันเช่นการร่วมกิจกรรมทางศาสนาต่างๆอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอตามโอกาสที่เหมาะสม ออกร่วมกิจกรรมในงานในช่วงเทศกาลและกิจกรรมต่างๆ การทำโรงทานไปแจกในงานบุญต่างๆในชุมชนตำบลสวายและนอกสถานที่แล้วแต่โอกาส

๒) ผู้นำสตรีจิตอาสากับการสื่อสารเจรจาเพื่อเสริมสร้างชุมชนสันติสุขด้านสังคม
ภาพ การเจรจาสื่อสารที่เป็นมิตรน่าเป็นอีกหนึ่งจุดเด่นของบทบาทผู้นำสตรีจิตอาสาตำบลสวายผู้วิจัยสรุปการสื่อสารเจรจาที่น่าพาให้ชุมชนสันติสุขด้วยเกิดการรักษามัคคีโดยการสื่อสารเจรจา ทั้งเชิงรุกและเชิงรับของกลุ่มผู้นำสตรีจิตอาสาตำบลสวาย ด้วยหลัก ๔ จ. ได้แก่ เจรจาไกล่เกลี่ย นำพาชุมชนก้าวข้ามขัดแย้ง เจรจาใจสร้างความร่วมมือและสามัคคีในชุมชน เจรจาจัดการสานสัมพันธ์ชุมชนให้เกิดสันติสุขยั่งยืน และ เจรจาด้วยความจริงใจเอาใจใส่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

เจรจากล่เกลี่ยนำพาชุมชนก้าวข้ามความขัดแย้ง กล่าวคือ เมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้นในชุมชน กลุ่มสตรีจิตอาสาส่วนหนึ่งเป็นคณะทำงานศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชนตำบลสวายทำงานร่วมกับผู้นำชุมชนช่วยกันหาทางแก้ไขปัญหความขัดแย้งระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในชุมชนที่ทำให้ทุกฝ่ายพึงพอใจ อีกทั้งยังช่วยลดระยะเวลาและค่าใช้จ่ายของคู่กรณีไม่ว่าจะเป็นค่าจ้างทนาย ค่าเดินทางไปสู่ศาลและอื่นๆ

เจรจากล่เกลี่ยสร้างความร่วมมือและสามัคคีในชุมชน ดังกระบวนการทำงานร่วมกับคนอื่น ช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยความเต็มใจเพื่อให้งานนั้นๆสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเริ่มจากการสร้างทีมงานการติดต่อประสานงานกันเชื่อมโยงความร่วมมือเกิดกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยมีเป้าหมายคือการได้ประโยชน์ร่วมกัน

เจรจาจัดการสานสัมพันธ์ชุมชนให้เกิดสันติสุขยั่งยืน เริ่มจากการพูดคุย รับฟังปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มและชุมชนก่อนเสมอที่จะมีการวางแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาและผลที่ตามมาเกิดปัญหาน้อยที่สุด การสื่อสารเจรจาติดต่อประสานงานจึงเป็นหนึ่งในบทบาทหน้าที่ของผู้นำสตรีจิตอาสาตำบลสวายที่คอยติดต่อประสานงานในการร่วมกิจกรรมต่างๆ ให้ชุมชนได้รับทราบอย่างทันท่วงทีกล่าวได้ว่า เป็นการสื่อสารในเรื่องที่เป็นประโยชน์ ต่อชุมชนและสังคม

เจรจากล่เกลี่ยด้วยความจริงใจเอาใจใส่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง กลุ่มสตรีจิตอาสาตำบลสวายมีแนวความคิดที่จะพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน โดยมีเป้าหมายที่จะทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การสื่อสารอย่างเป็นมิตร พูดให้กำลังใจผู้ป่วยติดเตียง พูดจาให้กำลังใจซึ่งกันและกันให้คำแนะนำคำปรึกษาด้วยมิตรไมตรี ให้คำแนะนำในส่วนองงานที่ต้องดำเนินต่อไป มีสัมมาคารวะพูดจาไพเราะประสานงานได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้การทำงานในกลุ่มยังได้ร่วมประชุมปรึกษาหารือและวางแผนในการทำงาน ด้วยการตั้งกลุ่มไลน์เพื่อติดต่อประสานงานกับกลุ่มสตรีเพื่อความสะดวกและรวดเร็ว และต่อเนื่อง

๓) ผู้นำสตรีจิตอาสากับการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อเสริมสร้างชุมชนสันติสุขด้านจิต
ภาพ บทบาทการทำงานของกลุ่มผู้นำสตรีจิตอาสาตำบลสวายทั้งจากการสัมภาษณ์และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมของผู้วิจัย พบว่า ผู้นำสตรีจิตอาสาตำบลสวายแม้จะสวมหลายบทบาทหน้าที่ และมีภาระเรื่องของการดูแลครอบครัว แต่ก็ยังแบ่งเวลามารับใช้ชุมชน สังคม เพื่อนมนุษย์ นอกจากด้วยการลงมือทำและปฏิบัติการในการช่วยเหลือ พัฒนาให้ชุมชนมีความสุข ผู้วิจัยสรุปไว้

ด้วยหลัก ๓ ท. กล่าวคือ ทำแบบไม่หวังผล ทำตนเป็นแบบอย่างผู้เสียสละ ทำสิ่งที่ เป็นประโยชน์ ดูแลสิ่งแวดล้อม

ทำแบบไม่หวังผล ในการร่วมกิจกรรมจิตอาสาต่างๆ ในชุมชน จะพบกลุ่มผู้นำสตรีจิตอาสาในการทำงานกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนนั้น เป็นการช่วยเหลือทำงานเพื่อส่วนรวมและไม่หวังผลตอบแทน มีความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ทำด้วยความเต็มใจ ทำโดยไม่คิดว่า ผลที่ได้รับจะตอบแทนในลักษณะแบบใดเพราะสตรีจิตอาสาคิดว่าเพียงการได้ทำได้รับความสุขทั้งผู้ให้และผู้รับเสมอ

ทำตนเป็นแบบอย่างผู้เสียสละ ด้วยการให้โดยไม่หวังผล และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับ สังคม ชุมชน ปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีทั้งเรื่องของการเสียสละ ทั้งร่างกาย แรงใจ แรงทรัพย์ ตามกำลังที่มี ช่วยเหลือเกื้อกูลตามเวลาที่เหมาะสม พอช่วยได้ก็ช่วยกันไปไม่นั่งดูตาย ดังจะเห็นได้จากเมื่อมีสมาชิกชุมชนเดือดร้อนก็ช่วยเหลือ ทำอาหารเลี้ยงช่างซ่อมบ้านให้คนยากไร้ผู้สูงอายุ ที่ไม่มีที่อยู่อาศัย หรือการเสียสละเวลาเพื่อร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นในชุมชน โรงเรียน และวัด เข้าร่วมบำเพ็ญประโยชน์งานจิตอาสาทุกครั้ง รวมถึงหน่วยงานราชการที่มีการ จัดกิจกรรมทุกเดือนเพื่อพัฒนาชุมชนโรงเรียนและวัด กลุ่มผู้นำสตรีจิตอาสา ก็ร่วมด้วยความ เสียสละร่างกายและแรงใจเป็นไปเพื่อการบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญ ประโยชน์ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง จึงกล่าวได้ว่ากลุ่มผู้นำสตรีจิตอาสาตำบลสวาย เป็นต้นแบบของ ผู้เสียสละอย่างแท้จริง

ทำสิ่งที่ เป็นประโยชน์ดูแลสิ่งแวดล้อม กลุ่มผู้นำสตรีจิตอาสาตำบลสวายใส่ใจดูแล สภาพแวดล้อมของชุมชน ทั้งในเรื่องของการร่วมดูแลทำความสะอาดวัดโรงเรียนและชุมชน ที่ มิได้ทำเฉพาะในพื้นที่ตำบลสวาย เมื่อวัดต่าง ๆ ประสานมาก็พร้อมจะช่วยเหลือบำเพ็ญประโยชน์ ทำนุบำรุงพระศาสนา และส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ยังเป็นจิตอาสา ส่งเสริมกิจกรรมให้ความรู้โคกหนองนา ช่วยเหลือกิจกรรมของตำบลโครงการจิตอาสา พระราชทาน และยังส่งเสริมกิจกรรมปลูกป่า ดูแลต้นไม้เพื่อให้ความร่มรื่นกับชุมชน สตรีจิตอาสา ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมและผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในปัจจุบัน ช่วยรณรงค์ร่วมกับเครือข่ายองค์การบริหารส่วนตำบลสวายในเรื่องของการเข้ามาเป็นสมาชิก กองทุนขยะเป็นการการนำขยะกลับมาใช้ใหม่เพื่อลดปริมาณขยะช่วยปกป้องและรักษาพื้นที่ รอบตัวในชุมชนให้สะอาด เพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในปัจจุบัน

๔) ผู้นำสตรีจิตอาสากับการวางแผนเริ่มต้นเสมอปลายเพื่อเสริมสร้างชุมชนสันติ ตลอดระยะเวลาที่เกิดการรวมกลุ่มของผู้นำสตรีจิตอาสาตำบลสวาย ภายใต้อุดมการณ์ร่วมคือ ความเสียสละ การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนส่วนตน การทำงานอาสาโดยไม่แบ่งแยก แสดง ให้เห็นความเสมอต้นเสมอปลายในการทำงานรับใช้สังคม และเพื่อนมนุษย์ ผู้วิจัยสรุปการทำงานของ กลุ่มผู้นำสตรีจิตอาสาไว้ด้วย หลัก ๒ ต่อ กล่าวคือ ต่อเนื่องเป็นนิจ ติดตามด้วยจิตไม่ย่อท้อ

ต่อเนื่องอย่างเป็นนิจ ดังจะเห็นได้จากกิจกรรมอาสาที่หลากหลาย จึงมีทั้งชุมชน หน่วยงานต่างๆ ได้ให้กลุ่มผู้นำสตรีจิตอาสาตำบลสวายได้คอยช่วยเหลือเพื่อประสานงานต่าง ๆ

ให้สำเร็จลุล่วงด้วยความเรียบร้อย โดยผู้นำสตรีจิตอาสาคอยให้ความช่วยเหลือชุมชนและสังคม อยู่เสมอ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นอย่างต่อเนื่องและทำด้วยความเต็มใจ มีกิจกรรมจิตอาสาช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ผลงานเป็นที่ประจักษ์และเป็นประโยชน์ต่อชุมชน

ติดตามด้วยจิตไม่ย่อท้อ นอกจากความต่อเนื่องแล้ว การติดตามด้วยจิตที่ไม่ย่อท้อ ถือเป็นอัตลักษณ์ที่สะท้อนพลังผู้นำสตรีจิตอาสา ในการทำงานที่คำนึงถึงประโยชน์และเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม โดยการไม่เอาเปรียบผู้อื่นสร้างความสุขความสามัคคีในชุมชน รวมถึงการทำงานของทีมที่ไม่เอาเปรียบกันและร่วมกันแก้ปัญหาเพื่อประโยชน์สุขส่วนรวมไม่ถือเอาถือเรา เช่นในยามที่ตนตกทุกข์ได้ยากก็ยังไม่ทอดทิ้งกันในยามลำบาก จิตที่ไม่ย่อท้อของผู้นำสตรีจิตอาสา ตำบลสวาย เนื่องด้วยการปฏิบัติตนอยู่ในหลักศีลธรรมประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม อยู่ในที่ตั้งแห่งความดีงามไม่ทำความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น วางตนให้เสมอต้นเสมอปลาย เหมาะสมตามกาลเทศะ วางตัวให้สม่ำเสมอถูกกาลเทศะไม่อวดตัวเองให้ใครฟัง ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี เหล่านี้ล้วนแล้วแต่สะท้อนถึงจิตที่ตั้งมั่น ติดตามงานสม่ำเสมอ ทำให้งานอาสาของกลุ่มผู้นำสตรีจิตอาสาตำบลสวาย ซึ่งจะทำให้ชุมชนเห็นพลังสตรีที่มีความสำคัญในการร่วมแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนด้วยปัญญาของชุมชน

๕. อภิปรายผล

ผู้นำสตรีจิตอาสาตำบลสวายมีบทบาทหน้าที่ส่วนตนหลายบทบาทรับผิดชอบ แต่ยังคงให้ความสำคัญกับการทำงานจิตอาสาเพื่อชุมชน สังคม ด้วยความภาคภูมิใจและสุขใจที่ได้ทำ มีงานอาสาหลายด้านที่สตรีทำได้ดี ทั้งด้านสุขภาพกาย ใจ ศาสนา วัฒนธรรม การเรียนรู้อาชีพ และยังคงครอบคลุมถึงการช่วยผู้ประสบภัย มีความเสียสละ กล้าแสดงออก และรู้จักวางตนได้อย่างเหมาะสมแสดงให้เห็นศักยภาพของผู้นำสตรีจิตอาสาตำบลสวาย สอดคล้องกับ ชญากรณก จันทะพอง และ วีรณัฐ พรหมจักร พบว่า ผู้นำสตรีที่มีศักยภาพจะสามารถมีบทบาทในการนำและโน้มน้าว จูงใจให้คนได้ทำตาม ทั้งนี้อาศัยเบื้องหลังคือการสั่งสมคุณงามความดีจึงได้รับการยอมรับจากผู้อื่น ซึ่งการทำงานในฐานะผู้นำของสตรีจึงต้องอาศัยความอดทน ความเข้มแข็งทางจิตใจ พลังในการเรียนรู้^๙

การถอดบทเรียนผู้นำสตรีจิตอาสาตำบลสวายตามหลักพุทธธรรมคือ หลักสังคหวัตถุ ๔ ด้วย ๔ ให้ ๓ เจริญ ๓ ทำ และ ๒ ต่อ (ต่อดิด) ทำให้ชุมชนเกิดสันติสุขทั้งด้านกายภาพ สังคมภาพ จิตภาพ และปัญญาภาพ สอดรับกับการศึกษาของ ธัญญธร บุญภัย แพทย์รักษา โปธิศรี และสมหมาย แจ่มกระจ่าง กล่าวว่า สตรีมีศักยภาพได้เท่าเทียมบุรุษหากได้รับการยอมรับ และควรส่งเสริมสตรีในพื้นที่ชนบทเพื่อให้สามารถมีพื้นที่ทางสังคมอย่างมีศักดิ์ศรีและพ้นจากการถูก

^๙ ชญากรณก จันทะพอง, “บทบาทผู้นำสตรีทางการเมืองในภาคอีสาน”, วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๕ (กันยายน-ตุลาคม ๒๕๖๕): ๘๕-๘๖.

เลือกปฏิบัติทั้งปวง^{๑๐} นอกจากนี้จากการศึกษาของ จิตรา แสงวัฒนาฤกษ์ พบว่า บทบาทการเป็นผู้นำสตรีต้องมีจิตใจที่เอื้อต่องานสาธารณะประโยชน์เพื่อตอบโจทย์สังคมในปัจจุบัน หัวใจสำคัญคือ การเสียสละมุ่งสร้างประโยชน์สุข คือ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการบำเพ็ญ สาธารณประโยชน์แก่คนอื่น ๆ ด้วยการสร้างทั้งประโยชน์ตนและทั้งประโยชน์ผู้อื่น คือ การได้รับ ประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่นพร้อม ๆ กันทั้งสองฝ่าย เป็นการส่งเสริมเกื้อหนุนหรือบำเพ็ญสร้างบุญบารมีส่งผลให้เกิดความสุขแบบองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ และจิตวิญญาณ^{๑๑}

๖. องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยนี้ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ เรียกว่า “ผู้นำสตรีอาสา สวายโมเดล” ชุมชนสันติสุขด้วยพลังสตรีจิตอาสา

ภาพที่ ๑ “ผู้นำสตรีอาสา สวายโมเดล”

“ผู้นำสตรีอาสา สวายโมเดล” เป็นการแสดงให้เห็นถึง ชุมชนสันติสุขด้วยพลังสตรีจิตอาสาที่มีพุทธสันติวิธี คือ สังคหวัตถุ ๔ เป็นพื้นฐานในการทำงานเพื่อชุมชน สังคม ให้เกิดสันติสุข ๔ ด้าน ทั้งด้านกายภาพ สังคมภาพ จิตภาพและปัญญาภาพ ผ่านพลังจิตอาสาของผู้นำสตรีจิตอาสาตำบลสวาย ๔ ด้าน

๓ ให้ สู่กายเป็นสุข คือ ให้ความรู้เพื่อสร้างโอกาส ให้การเอาใจใส่ช่วยเหลือยาม

^{๑๐} ธัญญธร บุญอภัย และคณะ, “สตรีในการพัฒนาสังคม”, วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๒ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๓): ๒๙๑-๓๐๑.

^{๑๑} จิตรา แสงวัฒนาฤกษ์ และคณะ, “กระบวนการพัฒนาผู้นำสตรีด้านจิตอาสาเพื่อดูแลผู้สูงวัยที่มีภาวะพึ่งพิง ศึกษากรณีตำบลสวาย อำเภอปรังค์ภู จังหวัดศรีสะเกษ”, วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๖๓): ๘๙๗-๙๑๐.

เดือดร้อน ให้การส่งเสริมทำนุบำรุง ศาสนาและวัฒนธรรม โดยการให้นั้นมาจากความศรัทธา และให้ในสิ่งที่เป็ทั้งวัตถุสิ่งของที่ดีตามฐานะที่จัดได้และต้องเป็นประโยชน์ การให้ที่นำไปสู่ ปัญหาช่วยให้เกิดความเข้าใจชีวิตและรู้จักพึ่งตนเองให้มีอาชีพเลี้ยงปากท้อง เป็นความสุขด้าน กายภาพที่มีจิตใจอันได้มาจากการให้ของสตรีอาสา

๔ จ. เจริญ สู้สังคมเป็นสุข คือ เจริญไกลเกลี่ยนำพาชุมชนก้าวข้ามความขัดแย้ง เจริญใจสร้างความร่วมมือและสามัคคีในชุมชน เจริญจัดการสานสัมพันธ์ชุมชนให้เกิดสันติสุข ยั่งยืน และ เจริญด้วยความจริงใจเอาใจใส่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ซึ่งการเจริญทั้งหลายนี้มีปียาวจา เป็นฐาน กล่าวคือ สตรีจะมีพลังและเป็นผู้นำได้ต้องอาศัยวาจาที่ดี สุภาพ ไพเราะ อ่อนหวาน และต้องรู้จักใช้วาจาในการจัดการปัญหาความขัดแย้ง ที่ช่วยพัฒนาชุมชน และสังคมให้เป็นสุขได้

๓ ท. ทำสิ่งเป็นประโยชน์นำจิตให้เป็นสุข คือ ทำแบบไม่หวังผล ทำตนเป็นแบบอย่าง ผู้เสียสละ ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ดูแลสิ่งแวดล้อม เป็นการทำอรรถจริยาในทางพระพุทธศาสนา ที่ กล่าวถึงการทำตนเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น ทั้งนี้การทำประโยชน์ต่อผู้อื่นจะมีพลังได้ สตรีจิตอาสาต้องทำสิ่งที่เป็นประโยชน์กับตน นั่นคือการอยู่ในศีลธรรมนำจิตให้เป็นสุข เป็น แบบอย่างที่ดีของผู้เสียสละ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจึงนำพาจิตใจของคนในชุมชนให้เกิดสันติสุขด้วย

๒ ต่อติดสู่ปัญหาสร้างสุข คือ ต่อเนื่องเป็นนิจ ติดตามด้วยจิตไม่ย่อท้อ เป็นเรื่องของ การทำงานด้วยความสม่ำเสมอ และการวางตนให้เสมอต้นเสมอปลาย และไม่เลือกปฏิบัติ เป็น หลักสมานัตตา ที่จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยจิตที่จดจ่อตั้งมั่นและติดตามงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อ สตรีจิตอาสาต้องเผชิญกับความไม่เข้าใจของคนในครอบครัว ก็ต้องอาศัยการวางตนให้เหมาะสม กับหน้าที่ที่อยู่ตรงหน้าและการสมดุลชีวิต แท้จริงแล้วตนเองก็ได้ประโยชน์คือการได้รับการ พัฒนา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาครอบครัวให้อยู่ดีเป็นสุข รวมถึงการยอมรับของชุมชนด้วย

๗. สรุป

บทบาทหน้าที่เสริมสร้างชุมชนสันติสุข ด้วยหลัก ๓ ให้ คือ ให้ความรู้เพื่อสร้างโอกาส ให้การเอาใจใส่ช่วยเหลือยามเดือดร้อน ให้การส่งเสริมทำนุบำรุง ศาสนาและวัฒนธรรม ให้ ความรู้และสร้างโอกาส ให้การเอาใจใส่ช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อยามเดือดร้อน ให้การส่งเสริมทำนุบำรุง ศาสนาและวัฒนธรรม การสื่อสารอย่างเป็นมิตร ด้วยหลัก ๔ จ. ได้แก่ เจริญไกลเกลี่ยนำพา ชุมชนก้าวข้ามขัดแย้ง เจริญใจสร้างความร่วมมือและสามัคคีในชุมชน เจริญจัดการสาน สัมพันธ์ชุมชนให้เกิดสันติสุขยั่งยืน และ เจริญด้วยความจริงใจเอาใจใส่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง การ บำเพ็ญประโยชน์ ด้วยหลัก ๓ ท. คือ ทำแบบไม่หวังผล ทำตนเป็นแบบอย่างผู้เสียสละ ทำสิ่งที เป็นประโยชน์ดูแลสิ่งแวดล้อม การวางตนเสมอต้นเสมอปลายเพื่อเสริมสร้างชุมชนสันติ ด้วย หลัก ๒ ต่อ คือ ต่อเนื่องเป็นนิจ ติดตามด้วยจิตไม่ย่อท้อ องค์ความรู้จากการวิจัย “ผู้นำสตรีจิต อาสา สวยงามโมเดล” ชุมชนสันติสุขด้วยพลังสตรีจิตอาสา

๘. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในงานวิจัยไว้ว่าสามารถนำไปใช้กับการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี สำนักงานพัฒนาชุมชน และกองทุนพัฒนาชุมชน เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้นำสตรีจิตอาสา และในการทำวิจัยครั้งต่อไปเป็นการศึกษาประเด็นหลักสูตรการพัฒนาผู้นำสตรีจิตอาสาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นเป็นต้น ด้วยเหตุผลของผู้วิจัยมองว่าการศึกษาประเด็นหลักสูตรการสร้างเครือข่ายพัฒนาศักยภาพสตรีจิตอาสา ให้นำไปใช้ในการเป็นผู้นำต้นแบบในชุมชนที่ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- จิตรา แสงวัฒนาภักษ์ และคณะ “กระบวนการพัฒนาผู้นำสตรีด้านจิตอาสาเพื่อดูแลผู้สูงวัยที่มีภาวะพึ่งพิง ศึกษากรณีตำบลสวาย อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา” วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๖๓): ๘๙๗-๙๑๐.
- ชญากรกนก จันทะพอง, “บทบาทผู้นำสตรีทางการเมืองในภาคอีสาน”, วารสารรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๕ (กันยายน-ตุลาคม ๒๕๖๕): ๗๔-๘๖.
- ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์, “การพัฒนารูปแบบเชิงสาเหตุจิตอาสาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน”, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐).
- ธัญญธร บุญอภัย และคณะ, “สตรีในการพัฒนาสังคม”, วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๒ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๓): ๒๙๑-๓๐๑.
- อรุณี กาสยานนท์, “สตรีกับการพัฒนามนุษย์ในบริบทโลก”, เอกสารการสอนชุดวิชา การพัฒนามนุษย์ในบริบทโลก หน่วยที่ ๖, (พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ๒๕๕๖), หน้า ๓๕.

